

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Prima est excellentia co[m]punctionis purgatiue.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

De sancta Maria

Tertio propter miraculorum
conuersione. **Ps.** Mirabilis deus in san-
ctis suis. Fecit utique miracula tripla. **Pr-**
imo morbos curando. Cum enim esset iuxta cesar-
sarienburgum: quedam quae pro corpore mediū vulne-
ratis erat sanauit. Cum esset etiam ibidem iux-
ta fluuiū quedam: oēs nedū vicini sed et ex-
tranei fluentes a quocumque infirmitate deti-
nerent tangeres eius vestimentū curabat. **Tre-**
post tres annos a passione sua contigit quedam
effodere vbi sepultū iacebat corpus eius.
Et eadem die quedam a natiuitate cecum prope locum
cū trāsies ex diuina voluntate iuxta tumulū
eius dormiens audiuisset angelū dñi dicentem
sibi corpus huius ibidem sepultū. Qui sur-
gens ex terra illa octiduo locū tetigit: et illic vi-
sum recepit. **Tre** quedam a demonio possessus
in abbatiā malidū liberauit. **Bar.**
vi. Significos quod crediderint hec sequent. In
noie meo demo. eijciet. **Et** ibidem. **Sup** et
gros manū ipso. et hū ha. **Secūdo** mortuos
suscitando. **Suscitauit** enim vnicū filiū pau-
pele mulieris cū adhuc esset iuxta cesarienburgum:
extēdit enim se super corpus pueri sic legi-
mus heliseū fecisse suscitādo filiū mulieris
sunamitis. **iiij. Reg. iij.** **Tertio** mirabi-
liter caput suū deponendo. **Cū** enim de col-
larē fuisset: proprijs manib; caput suū accep-
sit et a loco illo in quod decollatū est vsq; ad ce-
nobium suum detulit. **Ps.** Scitote quod dñs
sectm suū mirificauit honorificauit itaq;
pro celestis gloriosus clarū vt impleat in eo
pmissum saluatoris d. Si quis mihi mini-
strauerit honorificabit eū. **et.** **Hūc** igitur et
nos veneremur quoniam eius meritis gratiam
illā a dño consequamur quae sibi digne mini-
strare in hac mortalivita et a parte celesti rā-
dē in gloria honorificari mereamur. **Amē.**

Ser. De beatissima maria magdalena.

Vides hanc
mulierē. **Lu. vij.** **Q;** dñs se-
sus ita locutus est simoni phari-
seo ostendendo beatam magdalēnam designat
in ea singularē quandam excellentiā per-
fectionis. **Et** in illis tribus vocabulis tria
ostendit. **Primo** claritatē luminose exem-
plaritatis. cū dicit. **Vides. q. d. videre de-**

bes et eā considerare vt luminosissimū exem-
plar vere pie et sanctificationis. **Secūdo** ostendit
singularitatē virtuose perfectionis. cū dicit.
hanc. **Pronomē** enim illud demonstrati-
uū singularitatē significat. **Tertio** ostendit
possibilitatē fructuose imitationis. cū dicit.
mulierē: quae se fragilis est nature. **Si**
igitur tot et tanta fecit mulier quae fragilis est
conditio: quod excusari poterit si saltem non fecerit
quae in iuncta sunt de necessitate salutis. **Est**
autē precipue cōtemplanda triplex eius excellen-
tia virtuosa quae pro virtutibus imitari de-

Prima est excellentia cōpunctio-
nis purgatiue.

Secūda est excellentia dilectionis vnitue
elevatione.

Prima igitur est excellentia cōpunctio-
nis purgatiue. **Cōpunctio** dicitur prope cor-
dis est peccatorum ablutiva. **Cōpunctio**
enim lacrymarum contritionis prouocat quibus
penitentia ablutit. **Quā** dicebat ps. **Ab-**
borauit in gemitu meo. s. pro cōpunctione
cordis: lauabo pro singulis noctes. i. pro sin-
gula peccata. **lectū** meum. i. penitentiam meā.
Fuit autē cōpunctio et penitentia magda-
lene perfectissima propter tria.

Primo quod reiecit impeditiua.

Secūdo quod quesuit comparatiua.

Tertio quod parauit perfectiua.

Primo quod reiecit impediti-
ua: quae sunt precipue tria. **Primum** est pccati-
ue induratio: sicut iudei dure ceruicis erant
ab initio. **Exod. xxxij.** ait dñs ad moysen.
Lerno quod populus iste dure ceruicis sit. **Et**
tales non sunt apud ad penitentiam sed ad repro-
bationē eternā. **Eccl. iij.** **Cor** durum male
habebit in nouissimo. **hoc** impedimentum
reiecit magdalena quod in euāgelio delictū
cū dicit. **Ecce** mulier. ecce inquit tam parata
penitere mulier: quod vix habes cor emollitū.
Secūdo est culpe plangatio: quae quanto plius
fuerit plangata: tanto difficilius tollit. **Hier.**
xiij. **Si** potest ethiops mutare pellē suā
et pardus varietates suas: ita vos potest
ritis benefacere cū didiceritis mali: hoc
impedimentū non fuit in magdalena quod pre-
intelligi in euāgelio. cū dicit: quae erat: quod est
verbum proteriti imperfecti: quod peccatum non
erat inueteratū sed facile sanabile. **Tertio**

tium est innocētie existimatio. Pētorē em̄
 se existimās innocēte nō fecit ad p̄nāz.
 Sicut infirmus se nō credens infirmum
 nō q̄rit medicinā. Parz in freneticis z fa/
 tuis: hoc in p̄dimentū nō erat in magda/
 lena. Idē peccatrix: nec em̄ se reputabat
 innocēte que ad fontē misericōdie lauanda
 p̄t̄abat. Et si querās q̄ fuit occasio vt fie/
 ret magdalena talis z tāta peccatrix. Di/
 cendū. q̄ potuerūt eē tres. **P̄**rima ē for/
 mositas corporalis dispositio. Erat em̄
 naturalit̄ pulcra: illāq̄ pulcritudinē am/
 pliabat cū ornatum ac meretricio. La/
 lis aut̄ pulcritudo cū inhonestate habit̄
 aspectus vult̄ z gestus in magnū disc̄i/
 p̄mē ponit m̄lires: q̄ vt dī. Aureol̄ theol/
 p̄rast̄. **M̄**lier pulcra cito adamat z dif/
 ficile est custodire quā multi amant. Et
 Prover. vi. Fallax gr̄a z vana est pulc̄ri/
 tudo. Propter ea Hiero. acriter rephēn/
 dit ornātū inhonestū mulierū. **U**nāq̄ su/
 riā ait. **D**ne nō dñi est velamē sed
 antich̄risti: aut loquendū nobis vt vestiti/
 sum̄: aut vestiendū vt loq̄mur: ligua per/
 sonat castitatē z totū corp̄ p̄fert impudē/
 ticiā. Et idēz ad sacras virgines de p̄t̄i.
 virginali. **P**rophet̄ ille fimo nō p̄ferat
 de vobis: filie eoz cōposite circūornate vt
 similitudo templi: z dealbate ab extra vt
 monumēta q̄ auro relucēt: intus p̄o ple/
 na sunt ossibus mortuoz. **H**e nō filie re/
 gis ch̄ri: s̄ regis tyri: nō sufficit eis libido
 innata nature: s̄ occasione q̄runt exple/
 de libidinē. **A**ffectant p̄culdubio vt ocu/
 li viroz aurū cōtēplantes z gemas tandē
 figat̄ in faciē: et furtiuus oculoꝝ suoz nuti/
 bus facit̄ incit̄ ad libidinōsum incēdū
Hec ille. **S**c̄da occasio est vbertas tē/
 poralis possessionis ob quā satisfaciebat
 corp̄ in delicijs suis epulando splendē/
 de: dormiēdo: ac refugiēdo q̄scūq̄ labo/
 res: quod q̄nti periculi sit nedū in mulieri/
 bus sed etiam in viris declarat dñs per
 Ezech. xvj. di. **H**ec fuit iniquitas s̄dome/
 tororis tue sanctitas panis z abundantia
 et ocū. **T**ertia est libertas personalis
 conditio. **I**deo dicebat sapiēs. Eccl. vij
 Filie tibi sunt: serua corp̄ illarū. **M**a/
 gdalena autē erat in libertate sua sine pa/
 rentibus: sine viro. **I**deo tempus suū vob̄
 luptandis exposuit caput ornando: po/
 liendo crines: yngendo faciē: cōponendo
 vestes: cagando vanas cantilenas: loq̄n/
 do lasciuā: et in domo sua (in qua sola mo/
 rabat seorsum a lazaro z martha qm̄ p̄
 trimoniū inter eos diuisum erat) cōuersa
 bant iuuenes cū ea: z cum eis carnalē vo/
 luprati operā dabat. **E**t licz non esset for/
 te publica meretrix: p̄t̄uens se pro p̄s/
 cio: hoc em̄ nō videt̄ credibile de muliere
 generosa plena diuitijs: frontem tamē s̄/
 bi fecit meretricis tamq̄ lasciuaz dissolu/
 ta erat in domo p̄t̄a vt videretur quasi
 vna ex meretricibus que solent in lupana
 rib̄ immorari adeo vt publice ab omnib̄
 diceretur peccatrix. **M**agdalenā: q̄ vi/
 lis est in tali statu conditio tua. **Q**ntum
 venigrata est fama tua vt dicaris pecca/
 trix: scz notoria publica: z infamis. **V**ir/
 gilius. iij. eneydos. fama maluz quo nō
 aliud velocius vllum mobilitate viget:
 viresq̄z adquire eundo. **Q**uāta ignomi/
 nia propter tuam lubricam vitā circūde/
 dit parentelam tuā. **S**ed his omnibus
 grauius est q̄ facta es dei inimica: z eius
 angelis ac sanctis omnib̄ odiosa. **I**nfe/
 lix z ceca. **M**iserissima cur tanto studio
 p̄cas perdere celum: offendere deū: z in
 interitū currere damnationis eterne. **E**t
 quid aliud esse peccatricē nisi esse in peri/
 culo grandi damnationis eterne.

Sc̄do apparet penitētia

magdalenes esse p̄fectissima q̄ quesuit z
 habuit p̄paratiua z p̄cipue trita. **P**ri/
 mū ē pudorosa iniquitatē recognitō. **H**eco/
 gnouit enim mala que cōmisi: bona q̄ o/
 misi: damna q̄ incurrit. **C**ognouit p̄cōꝝ
 suoz magnitudinē turpitudinē z multitu/
 dinem. **C**ognouit dei cōtra peccatores
 seueritatē: erga penitētes pietatē z erga
 iustos liberalitatē. **S**ed quō ista cognō/
 uit: cum per peccatū anima efficiat̄ ceca.
Sapientē. ij. **E**xcecauit illos malicia illoꝝ
Et soph. j. **A**mbulabunt vt cecī quia dño
 peccauerunt. **E**t dicere possumus q̄ oim̄
 supradictozū cognitiōne accepit p̄ lumen
 irradiantis gratie qui etiam peccatoꝝ
 z malis q̄ntū est de se offert claritatem z
 splendorem gratie sue: quidam autē dicūt
 z credibile est eam audisse ch̄m̄ predicā/
 tem: peccata detestantē q̄ animā ad imat̄

¶ Ber. De sancta Maria

ginē del factam deformant et ledunt. Quod quod
acuta quod penetrabilia quod ve ardentissima
erant iesu christi verba: loquebat liquidē
ex intimis cordis cū admirando seruoze:
bolleb. Anēs eius yrānias eriperet de
laqueis diaboli. s̄bis igit christi illuminata ē
ad cōgnitiōē turpitudinis peccati sui alioz
quod supradictoz. cognouit etiā beniuolen-
tiā et misericordiam redemptoz atq; ei⁹ presen-
tiam. Iō dicit in euangelio: vt cognouit quod
iesus accubuit in domo pharisei. Grego.
Ecce quod turpitudinis sue maculas aspe-
xit lauanda ad fontē misericordie cucurrit: cō-
uulātes nō erubuit. Nā quia semetipsam
grauiter erubescēbat in tus: nihil esse cre-
didit quod vgrecedaret foris. Quid igitur
miramur fratres: mariā venientē an dñm
suscipientem: suscipientē dicā an trahētē:
sed melius et trahētē suscipientē: quod nō
mirū ipse eā p misericordiam traxit intus: qui
per māsuētudinē suscepit foris. Hec ille
Aug⁹. in ser. Fruens quod importuna cō-
uiuio: oportuna bñficio. nouerat em̄ qnto
morbo laboraret: et illū ad sanādū idoneū
esse ad quē venerat sciebat. Hec Aug⁹.
Sedm pparatiū est s̄tuosa volūtat⁹
firmatio: exēplū de filio p̄digo. Luc. xv.
quod ex firmo pposito dicebat. Surge et hō
ad p̄rem meū. et. Quidit autē magdalena
p̄positi firmitatē in eo quod attulit alabastro
vnguenti. i. vas factū de alabastro s̄z Lū-
rillū: quod plēnū erat vnguentō p̄cioso. In quod
mystice designat volūtas plena p̄posito
firmo se emēdādū: et bñ faciendū. Tertiu
p̄paratiū est timorosa mentis humiliatio.
Humilitas em̄ disponit ad grām. Jac. iij.
Humilitas dat gratiā. Hec autē humiliatio
pudorosa in magdalena apparuit in eo quod
sicut dicit euāgelii. Erat stans retro se-
cus pedes dñi. Aug⁹. Accessit nō ad ca-
put dñi s̄z ad pedes: et quod dñi male ambu-
lauerat: vestigia recte querebat. Hec ille.

Tertio apparet penitētia

magdalene p̄fectissima: quod curauit p̄fecti-
ctina: quod sūt p̄cipue tria. Primum est do-
lor p̄fectie pungitue ex recordatiōe pec-
catoz. Iō dicit Jac. iij. Emūdare manus
peccatoz et purificate corda duplices anio
Diserit estote. i. miseros vos esse cogno-
scite: et lugere: rufus vester in luctū reuer-

taf: et gaudiū in merore. Hec ibi. Hmō
dolore et luctū ostendit: quod dicit in euāgel. quod
lachrymis cepit rigare pedes ei⁹. Aug⁹.
Pius fudit lachrymas cordis et lauit
dñi pedes obsequio p̄fectiois. Et Bre. Co-
gitati mihi de marie p̄nia flere magis li-
ber quod aliqd dicere. Cui⁹ em̄ vel factū pe-
ctus: ille hui⁹ peccatricis lachryme ad ex-
emplū penitēti nō emolliat. Considera-
uit nāq; quod fecit et noluit moderari quod fa-
ceret: sup̄ p̄uulātes ingressa est: nō iustave-
nit: inter epulas lachrymas obtulit. Dis-
scere quod dolore ardet quod flere etiā inter epu-
las nō erubescit. Hec Bre. Erat peccō
in ei⁹ anio p̄ peccati abūdās dolor: quod p la-
chrymas euidenter ostēdebat. Tot em̄ la-
chryme ab ei⁹ oculis defluebat vt suffi-
cerent ad lauandū pedes iesu: piez polli-
mus p̄tēplari quod licet nihil diceret ore. i. cor-
de suo tñ loq̄bat ad dñm dī. O bone iesu.
O pastor aiaz. O spes vnica salus
mee miserere mei. Ego sum illa infelix et
ingrata quod tā grauitur te offendi. Ego sum
illa quod lasciuo gestu: ve. o aspectu: animo
ornatu multoz anias illa quod. Hec me
miserā quod feci: O iesu clementissime sana-
aiam meā: suscipe penitētiē: solare lachry-
mantē: ad te veni: ad te fugi: ad te totis vi-
scerib⁹ clamo: miserere mei peccatrici quod
de cetero parata sum obtemperare volū-
tati tue. Talia vel filia in p̄ntissimo cor-
de magd. s̄babat. Aug⁹. Tacita loq̄bat:
nō p̄monē p̄mebat s̄z deuotionē ostēde-
bat. Hec ille. Sedm p̄fectiū p̄nie est ad-
mor iusticie satisfactive p̄ culpīs cōmissis
quē in maria signat illud quod in euāgelio
dicitur. quod pedes dñi capillis capis: sui terge-
bat: quod peccauerat: p̄ eadē (s̄m Bre. Satis-
facere voluit: et quod in se hūc oblectamenta
tot in se inuenit holocausta. Peccauerat s̄z
quod p̄ p̄sūptiōē et audaciā: satisfecit cū p̄e-
cūdia et erubescētia: quod stetit retro et. Pec-
cauerat p̄ sup̄biā: satisfecit p̄ hūilitatē tora
inclinata ad pedes iesu. Peccauerat p̄ va-
nū gaudiū satisfecit p̄ luctū. Peccauerat p̄
vanū oculo aspectū: satisfecit cū lachrymarū
inundatiā. Peccauerat p̄ mordimatum
capilloz decorē: satisfecit p̄ illoz p̄ceptuz
pedes iesu cū illis abstergedo. O felix cō-
mutatio quā fecit dextera excelsi: quod paulo
ante a dō erat aliena nūc studiosissime illi

conat adherere. Tertiu est ardoz be-
nivolentie affectiue p incendiu charitatis
z h significat: q osculabat pedes dñi z vn-
guento ungebat. Bre. Ardoz amoris ru-
bigine peccat in ea consumpsit. Hec ille.
Prz igit mirabilis excellētia pnie z copu-
ctio in magdalena. Recte igit pctōibz
p speciali penitentie exēplari pponit: quē
admodū insinuant vba pposita saluato.
di. Fides hāc multerē.

Seda ē excellētia dilectōis vnitue
fm Dio. iij. c. de di. no. Amor qñ
bet est virtus vnitua amār, ad a/
matū. Et Aug. viij. de tri. dt. q amor ē iū-
ctura qdā duo aliq copulās vel copulare
ntēs siue apperēs amantē. s. z qd amat.
Fuit aut ardētissima dilectio magdalene
ad chm p quā sibi totalit adhererat z si-
bi p affectū vnita erat. Hāc aut dilectōez
ardētissimā tria euidenter declarāt.

Primū est pfectissima terrene munda-
nitatis abdicatio.

Scōm est firmissima pte voluntatis
affectio.

Tertiu est singularissimā diuine beni-
gnitatis affectio.

Primū ē pfectissima ter-
rene mundanitat; abdicatio ne sez aliq
nō inde posset impediri ab amore chm
p hō post pueritōez pilus frena pēpfit:
et post afecōne dñi oia veditit pēuq ad
pedes aploz posuit. Potuit itaqz dicere
cū paulo Phil. iij. Que mibi fuerūt lucra
hec pē chm arbitrata suz detrimēta zc.
Scqz. Et oia arbitroz vt stercoza vt chm
sū lucrifaciā. Propz h s; ioseph. ad destrū
secessit z ibide trigita ānis incognita mā-
sit. Cañ. vi. Fors ē vt mors dilectio: qz vī
delz cogit omnia relinquere.

Scōm est firmissima a p-
te voluntat; affectio. q mirabilr ad ipm
dñm afficiebat. Orig. Spūs marie magz
erat i corpe dñi sui qz in suo. Nesciebat ei
cogitare vel audire vllōq nisi de eo. Prz
aut mirabil ei? affectio ad dñm pēpue
triplicis. **P**rimo qz qntū poterat ipm
sp vbiqz associabat: in pēdicatōe: in cruce:
in sepultura. Aug. Nimi? ardoz amorz
eā sollicitabat. Hec ille. Quicūqz poterat
ad pedes ei? hūillime sedebat. Si loqnte

petro (Act. x.) cecidit spūscūs sup oēs q
audiebāt p hū: qntā copā spūs credimus
sup eā descedisse q ipa salutz pba ab ipso
pbo incarnato audiebāt: qnta affectioz
dulcedine existimas eā pfulā cū dicat spō
sa. Cañ. iij. Velt lac sub lingua ei? Et no-
ta hñ quō sp ad pedes dñi diuertebat. nec
miz qz dulcedine inextimabilē ibi repie-
bat vbi pctōz remissōne accepat. **Q**z tñ
bi dulces erāt illi sacratissimi pedes iesu
brā magd. Vbi eras igit o dulc? magd.
qñ tibi remissa sē pcrā: Ad pedes dñi mei
iesu. vbi eras cū audires e? suauissimaver-
ba: Ad pedes dñi Vbi eras cū pēderet i
cruce: vbi qñ sepult? ē: vbi qñ tibi in orro
appuit: vbi qñ tibi aljs multōbz obuia-
uit: p ad pedes dñi. **S**cōo apparet mī-
rabil ei? affectio ad dñm qz ipm absentez
feruētissime qrebat. qz vt di. Bre. A mo-
numēto dñi etiā discipul recedētibz: n re-
cedebat. Aug. Impatiēs ē amorz lachry-
mis mod? nō sit nisi amārī ceco def qd aq
mar. Cañ. v. Pūciare dilecto qz amore lā-
gueo. **T**ertio qz etiā postqz dñs in celū
ascēdit: de ipso sp loqbat z ipm affectuosil-
sime pēdicabat. Matth. xij. Ex abūdātia
cordis os loqz. Regit qppe q ano a dñi
pāntōe xij. ipa cū brō maximino vno de
lxvij. discipul cui a brō petro fuerat comē-
data: z lazar? z martha z marcella pedibz
seq marthe z brūs cedoni? q cecus fuerat
a natiuitate z plures ali ab infidelibz fue-
rūt expositi pelago sine gubernatoze vt si
mul oēs submergerēt. Vno āt nutu mar-
siliā aduenerūt vbi cū null? eos recipere
veller sub qdā porticu q fauo gēt? ill? pē-
rat morabat. Cū āt magd. videret pplm
ad phanū pcurrere vt idol imolaret: a sur-
gēs vultu placido: facie serena: lingua di-
serta atqz discreta eos ab idolo z cultura
reuocabat: z chm pstatissime pēdicabat:
z mirabāt vniuersi p faciētia z p dulce
ne eloqntie. Hec miz certe si os illud qd
tam pia z tam dulcia pedibz saluatorz in-
fixerat oscula ceteris amplius pbi dei sp
rarer odorē. Qñ z pncipez prouincie cum
eius vxore cōuertit z omnia idoloz tem-
pla in ciuitate illa destrui fecit: vbi cōstru-
cta fuit chm ecclia z ibi brm lazarus epm
vnanimil elegerūt. Tādēqz vino vnu ad
citatē aquē ē uenerūt p lz illū ad chm fidē